

Datum
2024-09-02

Diarienummer
Utr 2024/46

Ert diarienummer
LI2024/00906

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Trafikverkets redovisning av uppdrag gällande förändrat avtalspartsförhållande mellan staten och Inlandsbanan Aktiebolag

Regeringen har givit Trafikverket i uppdrag att analysera förutsättningar för och föreslå eventuella åtgärder för ett förändrat avtalspartsförhållande mellan staten och Inlandsbanan Aktiebolag (IBAB). Uppdraget lyfter fram att totalförsvars-, redundans- och omledningsperspektiv ska beaktas. Trafikanalys har ombetts yttra sig över Trafikverkets redovisning.

Övergripande kommentarer

Trafikanalys kan konstatera att det vare sig i uppdraget eller i Trafikverkets rapport redovisas några direkta problem eller brister med dagens avtalspartsförhållande mellan staten och IBAB. Trafikverket lägger inte heller skarpa förslag om förändringar. Mot bakgrund av remitterat underlag förefaller den ordning som idag gäller, enligt Trafikanalys uppfattning, med fördel kunna bestå.

Regeringskansliet bör fortsatt vara avtalspart/ombud för avtalet

Idag är Regeringskansliet statens avtalspart med IBAB. Alternativet att Trafikverket tar över den rollen analyseras i det remitterade underlaget. Det bedöms vara en relativt okomplicerad förändring såväl juridiskt som praktiskt. Trafikverket har redan en betydande roll i administrationen kring avtalet, men verket skulle enligt promemorian behöva tillföras resurser motsvarande de tillkommande arbetsuppgifterna. Trafikverket tar inte ställning till om det vore bättre att de tar över rollen som ombud/avtalspart från Regeringskansliet.

I dagens situation, när Inlandsbanan blivit viktigare ur ett totalförsvarsperspektiv, samtidigt som frågan om hur försvars- och beredskapsaspekter ska hanteras i den svenska infrastrukturplanering inte klarlagts, ser vi en fördel att partsansvaret förblir oförändrat. Regeringskansliet har en beprövad ordning för hur behov inom skilda utgiftsområden vägs samman och döms av. Även ur ett sekretessperspektiv kan det ha fördelar. Därtill framstår det som tveksamt att lägga möda på en förändring som bedöms innebära att saken fungerar lika bra som tidigare – men inte bättre.

Det saknas anledning att omarbete avtalet

Trafikverkets analys identifierar inga fördelar med att säga upp avtalet med IBAB och förhandla fram ett nytt. Det konstateras att det skulle vara förknippat med omfattande juri-

diskt arbete och med vissa osäkerheter. Trafikverkets arbete illustrerar på ett övertygande sätt att någon sådan förändring inte bör sökas så länge det saknas goda anledningar därtill.

IBAB bör kvarstå som infrastrukturförvaltare

Trafikverket analyserar också alternativet att man skulle ta över IBABs roll som infrastrukturförvaltare för banan. Något sådant förslag läggs dock inte. Om den frågan skulle aktualiseras bör, enligt Trafikanalys uppfattning, regionala utvecklingsaspekter analyseras i större detalj.

IBAB:s uppdrag skiljer sig från Trafikverkets. IBAB har av sina ägare fått i uppdrag att driva en verksamhet som stödjer tillväxtarbetet efter banans sträckning och bidra till destinationsutveckling. En del i det är att arbeta för ökad trafik. Trafikverkets uppdrag är anorlunda, om än inte motstridigt. Trafikanalys ställer sig tveksamt till Trafikverkets uppfattning att den bredare samhällsutvecklande uppgiften som IBAB har åtagit sig till stor del skulle kunna fortgå och vidareutvecklas även med Trafikverket som infrastrukturförvaltare. Trafikverket kan exempelvis inte, rimligen, driva IBAB:s dotterbolag Inlandståget AB och Destination Inlandsbanan AB.

Underlag saknas för beslut att låta Trafikverket ta över Inlandsbanans telekommunikationsutrustning

Det skulle enligt redovisningen kunna övervägas att låta Trafikverket ta över Inlandsbanans telekomutrustning. Det beskrivs som en mindre förändring som i någon utsträckning skulle ge en mer effektiv förvaltning av järnvägens samlade (MobiSIR-) anläggning. Den bedömda effektiviseringen märks emellertid inte i Trafikverket anspråk på resurser för ett eventuellt övertagande av verksamheten. Man föreslår att minskningen av IBAB:s driftbidrag till följd av en sådan förändring åtföljs av motsvarande ökning av Trafikverkets driftbudget. Vari ligger då effektiviseringen? Naturligt hade varit att en effektivisering åtföljdes av minskade resursanspråk för verksamheten. Mot bakgrund av det material utredningen presenterar ser Trafikanalys inga skäl att förändra ansvaret för Inlandsbanans telekomutrustning.

Generaldirektör Mattias Viklund har beslutat i detta ärende efter föredragning av kvalificerade utredaren Gunnar Eriksson.

Mattias Viklund

Generaldirektör